

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 28. jūnijā

ES ir vajadzīga stingrāka un saskaņotāka uzraudzības sistēma nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanai

Lai gan tiek lēsts, ka aizdomīgu darījumu vērtība Eiropā ir simtiem miljardu eiro, ES ir sadrumstalota pieeja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanai un apkarošanai. Pat ja attiecīgajām ES struktūrām ir politikas veidošanas un koordinēšanas loma un ierobežotas tiešās pilnvaras, centieni lielā mērā tiek pārvaldīti valstu līmenī. Eiropas Revīzijas palātas (ERP) īpašajā ziņojumā secināts, ka ES līmeņa rīcība nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanai ir nepilnīga un ka ES pārraudzības sistēma ir sadrumstalota un vāji koordinēta un tādējādi nenodrošina saskaņotu pieeju un vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir prakse, kurā noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek padarīti par likumīgiem, iefiltrējot tos likumīgajā ekonomikā nolūkā slēpt to nelikumīgo izcelsmi. Eiropols lēš, ka Eiropā aizdomīgu darījumu vērtība līdzinās apmēram 1,3 % no ES IKP. Tiek lēsts, ka visā pasaulē šis skaitlis ir tuvu 3 % no pasaules IKP. Jaunākie dati liecina, ka vairāk nekā 75 % aizdomīgo darījumu, par kuriem ziņots Eiropas Savienībā, veikti kredītiestādēs vairāk nekā pusē dalībvalstu.

“Jānovērš ES līmeņa nepilnības attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu un ievērojami jāpastiprina ES uzraudzības loma,” sacīja par ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Mihails Kozlovs. *“Ir jādara daudz vairāk, lai nodrošinātu, ka ES tiesību akti tiek īstenoti nekavējoties un saskaņoti. Vispirms Eiropas Savienībai, kad vien iespējams, jāizmanto regulas, nevis direktīvas, ņemot vērā to, ka tiesību akti ir jāīsteno saskaņoti dalībvalstu līmenī.”*

Pašlaik ES līmeņa pilnvaras apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu ir sadalītas starp vairākām struktūrām. Eiropas Komisija izstrādā politiku un uzrauga tās iekļaušanu

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

dalībvalstu tiesību aktos, kā arī nodarbojas ar riska analīzi. Revidenti konstatēja nepilnības šo uzdevumu izpildē. Tiesību akti nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā ir sarežģīti un visā Eiropas Savienībā tiek īstenoti pārāk lēni un nevienmērīgi. Attiecībā uz riska novērtēšanas procedūru viņi konstatēja, ka tajā nav norādītas izmaiņas laika gaitā un ka tai trūkst ģeogrāfiskās ievirzes un efektīvas prioritāšu noteikšanas. Līdz šim ES nav pieņēmusi atsevišķu sarakstu, kurā uzskaitītas augsta riska trešās valstis, kas rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas draudus ES iekšējam tirgum. Komisijai arī nav izdevies sagatavot atjauninātus statistikas datus par šo jautājumu, tāpēc ir grūti novērtēt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas mērogu Eiropas Savienībā.

Eiropas Banku iestādei (EBI) ir pilnvaras izmeklēt iespējamus ES tiesību aktu pārkāpumus šajā jomā, un tā ir izmantojusi šīs pilnvaras. Tomēr EBI kopš 2010. gada ir sniegusi tikai vienu pozitīvu konstatējumu par ES tiesību aktu pārkāpumu saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu un nav veikusi saistītu izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas. Revidenti arī atrada pierādījumus mēģinājumiem lobēt Uzraudzības padomes locekļus periodā, kad viņi apsprieda iespējamu ieteikumu attiecībā uz ES tiesību aktu pārkāpumu. Tas liecina, ka augsta līmeņa EBI lēmumu pieņemšanu varētu būt ietekmējušas valsts intereses (līdzīgi secinājumiem [ERP 2019. gada ziņojumā par EBI stresa testiem](#)). Revidenti arī konstatēja, ka Komisijai nav iekšējo norādījumu par to, kā Eiropas Banku iestādei iesniegt izmeklēšanas pieprasījumu; kad tas tika izdarīts, tas notika pēc *ad hoc* principa un vairākumā gadījumu – pēc medijos izskanējušām ziņām.

Pēdējais aspekts, ko revidenti analizēja, ir nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas riska integrēšana eurozonas banku prudenciālajā uzraudzībā. Viņi konstatēja, ka Eiropas Centrālā banka (ECB) – nozīmīgu banku tiešais uzraudzītājs kopš 2014. gada – ir sekmīgi sākusi attiecīgās informācijas apmaiņu ar valstu uzraudzības iestādēm, bet ECB nav ne atbildības, ne pilnvaru izmeklēt, kā valstu uzraudzības iestādes šādu informāciju izmanto. Valstu uzraudzības iestāžu kopīgoto materiālu kvalitāte valstu prakses dēļ arī ievērojami atšķirās. EBI izstrādā īpašus atjauninātus norādījumus; ECB un valstu uzraudzības iestādēm tie būs jāpabeidz un jāīsteno pēc iespējas ātrāk, kā to iesaka revidenti.

Vispārīga informācija

Pirmo nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu ES pieņēma 1991. gadā, un pēdējo reizi tā tika atjaunināta 2018. gadā, lai novērstu draudus, ko iekšējam tirgum rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, kā arī teroristu finansēšanu. Drīzumā Eiropas Komisija plāno nākt klajā ar priekšlikumu par vienotu ES uzraugu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas jomā.

Īpašais ziņojums Nr. 13/2021 “*ES centieni apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir sadrumstaloti, un to īstenošana ir nepietiekama*” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu).

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547
- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502